

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 281/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Zuzanou Bdžochovou, Advokátska kancelária, Mickiewiczova 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 a jeho uznesením z 10. júna 2014, postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoZm 18/2015 a jeho uznesením z 3. decembra 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016 a jeho uznesením z 28. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDAKOVANÉ] p r i j í m a na ďalšie konanie.

2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Žilina sp. zn. 11 CbZm 1/2009 z 10. júna 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. januára 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 a jeho uznesením z 10. júna 2014, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoZm 18/2015 a jeho uznesením z 3. decembra 2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 51/2016 a jeho uznesením z 28. septembra 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 bolo zastavené konanie o dovolaní podanom sťažovateľom.

Uznesením krajského súdu č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu.

Podľa presvedčenia sťažovateľa nesprávnym postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a ako účastníkovi konania sa mu znemožnila realizácia tých práv, ktoré mu vyplývajú z ústavy a medzinárodných zmlúv.

Okresný súd odôvodnil uznesenie č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 o zastavení dovolacieho konania tým, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok za dovolanie vo výške 33 193 €.

Upovedomením o začatí exekúcie z 23. júla 2013 (ďalej len „upovedomenie“) vydaným Exekútorským úradom súdneho exekútora Mgr. Juraja Galla z Martina (ďalej len „exekútor“), ktoré bolo sťažovateľovi doručené 25. júla 2013, na návrh [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“) sa začalo exekučné konanie voči sťažovateľovi ako povinnému na vymoženie sumy 1 228 162,76 € s príslušenstvom. V upovedomení je výslovne uvedené, že v zmysle § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku sa sťažovateľovi zakazuje nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii s výnimkou nakladania za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného. Podľa sťažovateľa to znamená, že zaplatením súdneho poplatku za dovolanie vo výške 33 193 € by porušil zákaz vydaný exekútorom, a to s následkami vyplývajúcimi z Trestného zákona. Exekučným titulom, na základe ktorého oprávnený vymáha od sťažovateľa istinu 1 228 162,76 € s prísl., je právoplatné rozhodnutie vydané okresným súdom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009, ktoré sťažovateľ vo veci samej napadol dovolaním, za ktoré mu bol vyrubený súdny poplatok vo výške 33 193 €.

Rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelária Nitra (ďalej len „centrum“) sp. zn. 6326/2014-KaNR, R.z. 39440/14 z 8. júla 2014, ktoré sa stalo právoplatným 11. júla 2014, bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti v predmetnom dovolacom konaní vo veci samej vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009.

Podľa § 138 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku ak bol účastníkovi priznaný nárok na právnu pomoc podľa osobitného predpisu, takéto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v rozsahu, v ktorom mu bola právna pomoc priznaná. V zmysle tohto ustanovenia malo preto rozhodnutie centra účinky oslobodenia od súdnych poplatkov v celom rozsahu, čo znamená, že na základe tohto rozhodnutia bol sťažovateľ oslobodený od súdnych poplatkov v dovolacom konaní.

Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 podal sťažovateľ 22. júla 2014 odvolanie, ktorým žiadal zrušiť rozhodnutie o zastavení

dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, keďže v zmysle § 138 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku bol v celom rozsahu oslobodený od súdnych poplatkov.

Sťažovateľ konštatuje, že jeho majetkové pomery sú aj vzhľadom na exekučné konanie, v ktorom mu bol uložený zákaz nakladania s majetkom, nepriaznivé. Existenciu týchto nepriaznivých majetkových pomerov dôsledne a opakovane preskúmavalo centrum, ktoré ako správny orgán tento nepriaznivý stav zistilo a svojím rozhodnutím ho potvrdilo. Z dôvodu zákazu nakladania s majetkom pod hrozbou trestného stíhania sťažovateľ nesmie súdny poplatok za dovolanie vo výške 33 193 € zaplatiť, čo znamená, že jeho pomery jednoznačne priamo odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov.

Pokiaľ za daných okolností bolo dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie vo výške 33 193 € zastavené, zjavne tým bol zvýhodnený oprávnený, a naopak, sťažovateľ bol znevýhodnený.

Podľa presvedčenia sťažovateľa závery všeobecných súdov, podľa ktorých pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa v roku 2016 mal byť rozhodný a určujúci stav podľa uznesenia okresného súdu z roku 2013, hoci v čase rozhodovania bolo známe, že stav z roku 2013 nie je aktuálny, treba považovať za neudržateľné, lebo pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia. V rozhodnom čase vydania napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu bola známa a preukázaná skutočnosť, že v osobitnom konaní bolo vydané právoplatné rozhodnutie centra, s ktorým zákon spája účinky oslobodenia sťažovateľa od súdnych poplatkov v dovolacom konaní.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu v jeho uznesení sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 ak právoplatným uznesením okresného súdu sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, potom následné rozhodnutie centra nemohlo zmeniť právoplatné rozhodnutie súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Sťažovateľ preto namieta, že nerešpektovaním zákonného účinku nového právoplatného rozhodnutia centra o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti majúceho účinky oslobodenia od súdnych poplatkov bol porušený

zákon, sťažovateľovi sa odňalo právo konať pred súdom, a teda bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu, resp. na prístup k súdu.

Zároveň mu neboli zabezpečené rovnaké možnosti na uplatňovanie jeho práv, lebo sa mu opakovane nedoručovali podania protistrany vo veci samej. Vyjadrenie protistrany k dovolaniu sťažovateľa mu najvyšší súd doručil až po odmietnutí dovolania.

Najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s dovolacou námietkou, podľa ktorej v odvolacom konaní rozhodoval vo veci senát, ktorého členom bol sudca, ktorý vydal prvostupňový rozsudok vo veci samej.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 209/1992 Zb., a základné práva a slobody podľa čl. 12 ods. 2, právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zák. č. 460/1992 Zb., postupom a uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 10. júna 2014 č. k.: 11CbZm/1/2009-732, uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 3. decembra 2015 č. k.: 13CoZm/18/2015-820 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. septembra 2016 sp. zn.: 5Obdo/51/2016, porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Žilina zo dňa 10. júna 2014 č. k.: 11CbZm/1/2009-732, uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 3. decembra 2015 č. k.: 13CoZm/18/2015-820 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. septembra 2016 sp. zn.: 5Obdo/51/2016, sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Okresnému súdu Žilina, Krajskému súdu v Žiline a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby obnovili stav pred porušením práv sťažovateľa.

Sťažovateľovi sa priznáva právo na náhradu trov a nákladov konania, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Zároveň sťažovateľ žiada, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

II.

Z upovedomenia o začatí exekúcie sp. zn. Ex 871/2013 z 23. júla 2013 vydaného exekútorom vyplýva, že sa na základe návrhu oprávneného voči sťažovateľovi ako povinnému začalo exekučné konanie pre vymoženie pohľadávky oprávneného v celkovej výške 1 651 178,03 €. Exekučným titulom je zmenkový platobný rozkaz okresného súdu sp. zn. 11 Zm 25/2009 z 24. augusta 2009 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 z 2. decembra 2011 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 CoZm 2/2012 z 21. marca 2013. Upovedomenie obsahuje inter alia nasledovný text: „*V zmysle ustanovenia § 47 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku zakazujem povinnému, aby odo dňa doručenia tohto upovedomenia nakladal so svojím majetkom, ktorý podľa Exekučného poriadku podlieha exekúcii okrem nakladania za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie v hotovosti, alebo bezhotovostným prevodom z účtu v banke. Takéto konanie je trestné podľa Trestného zákona.*“

Z rozhodnutia centra sp. zn. 6326/2014-KaNR, R. z. 39440/14 z 8. júla 2014, ktoré sa stalo právoplatným 11. júla 2014, vyplýva, že sťažovateľovi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a zároveň mu bola určená advokátka Mgr. Zuzana Bdžochová na jeho zastupovanie v právnej veci o zaplatenie zmenkovej sumy 1 228 162,76 € s prísl. v prebiehajúcom dovolacom konaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 14 CoZm 2/2012 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 z 2. decembra 2011 pred najvyšším súdom (ide o dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov pre sťažovateľa, pozn.). Podľa zistenia centra sťažovateľ spĺňa podmienku stavu materiálnej núdze pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci bez jeho finančnej účasti, a to vzhľadom na jeho príjmové a majetkové pomery.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 41/2014 z 15. decembra 2014 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 CoZm 20/2014-719 z 10. apríla 2014, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 11 CbZm 1/2009 zo 6. decembra 2013 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Podľa názoru najvyššieho súdu rozhodnutie centra sp. zn. 6326/2014-KaNR,

R. z. 39440/14 z 8. júla 2014, ktorým bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti a na zastupovanie v dovolacom konaní určenou advokátkou Mgr. Zuzanou Bdžochovou je rozhodnutím správneho orgánu a vzťahuje sa na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti sťažovateľa v dovolacom konaní proti rozsudkom súdov nižších stupňov. Najvyšší súd je presvedčený, že takéto rozhodnutie nemôže meniť rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Z rozhodnutia centra sp. zn. 6504/2016-KaNR, R. z. 33401/16 z 18. mája 2016, ktoré sa stalo právoplatným 25. mája 2016, vyplýva, že sťažovateľovi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a zároveň mu bola určená advokátka Mgr. Zuzana Bdžochová na jeho zastupovanie v dovolacom konaní v právnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 CbZm 1/2009 (ide o dovolacie konanie vo veci samej). Podľa zistenia centra sťažovateľ spĺňa podmienku materiálnej núdze na poskytnutie právnej pomoci bez jeho finančnej účasti.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 z 28. septembra 2016 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 13 CoZm 18/2015-820 z 3. decembra 2015, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-732 z 10. júna 2014 o zastavení dovolacieho konania. Podľa názoru najvyššieho súdu okresný súd a krajský súd správne postupovali, keď zastavili dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku z dovolania. Uzneseniami okresného súdu č. k. 11 CbZm 1/2009-705 zo 6. decembra 2013 a krajského súdu č. k. 13 CoZm 20/2014 z 10. apríla 2014 sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku. Toto uznesenie sa stalo právoplatným 23. mája 2014. Bolo potrebné prihliadnuť ku skoršiemu dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 5 Obdo 41/2014-774 z 15. decembra 2014, ktorým bolo odmietnuté dovolanie smerujúce proti nepriznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov. Postupom nižších súdov nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na prístup k súdu. Sťažovateľ bol na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie riadne vyzvaný a poučený o následkoch jeho nezaplatenia. Krajský súd správne poukázal na závery vyplývajúce z vyššie uvedeného skoršieho dovolacieho uznesenia, podľa ktorých ak právoplatným uznesením okresného súdu sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od

súdnych poplatkov, potom následné rozhodnutie centra nemohlo zmeniť právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Sťažovateľ v dovolaní namietal, že v odvolacom konaní bola vec pridelená do senátu, ktorého členom bol sudca, ktorý vydal prvostupňový rozsudok. Namietal teda, že vo veci rozhodovali vylúčení sudcovia. Z obsahu spisu vyplýva, že o zastavení konania o dovolaní rozhodovala vyššia súdna úradníčka Mgr. Antónia Ďuranová a následne sudkyňa okresného súdu JUDr. Martina Brniaková. Sudkyňa odvolaniu sťažovateľa nevyhovela a vec predložila na rozhodnutie krajskému súdu ako súdu odvolaciemu. Z rozvrhu práce krajského súdu vyplýva, že v čase rozhodovania predmetnej veci na krajskom súde nepôsobili Mgr. Antónia Ďuranová, ale ani JUDr. Martina Brniaková, a preto najvyšší súd nepovažuje námietku sťažovateľa o vade konania vyplývajúcej z ustanovenia § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku za opodstatnenú.

Z prípisu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 51/2016 zo 4. októbra 2016 vyplýva, že v právnej veci o zaplatenie zmenkovej sumy 1 228 162,76 € s prísl. sa sťažovateľovi posielala na vedomie vyjadrenie protistrany k jeho dovolaniu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 a v § 50 zákona o ústavnom súde, pričom zároveň nezistil procesné prekážky, ktoré by podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bránili jej prijatiu na ďalšie konanie (bod 1 výroku uznesenia).

Sťažovateľ sa domáhal aj vydania dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesení okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Ústavný súd žiadosti sťažovateľa o vydanie dočasného opatrenia vyhovel, keďže považoval za splnené podmienky vyplývajúce z už citovaného ustanovenia § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku uznesenia).

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2017